

RODOLJUB.

Izhaja vsak četrtek ter stane za vse leto 1 K 60 v., za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Vprašanja naše kmetije.

II.

V vsakem zdajšnjem gospodarstvu, ki nima vsega v izobilju, je treba kredita. V prejšnjih časih naturalnega gospodarstva so si tudi kmetje semena in žita izposojevali. Zdaj tudi še. Ali po večjem zdaj dobivajo denar na posodo, na kredit, da kak že obstoječ dolg plačajo, ali kako drugo vrednost pridobijo. Tukaj se oziramo le na oni kredit, ki se rabi v dosego kmetijskih namenov. Zemljišče se da za kako tirjatev v zastavo. Ta kredit se zove realni, zemljiščni, hipotečni kredit. Če kmet ali kdo drugi brez zastave denar ali vrednosti na up dobi, zove se ta kredit personalni, osobni. Kmet rabi v kmetijske namene kredit za nakup zemljišč. Rabi ga dalje za poplačilo dedičev. Ta kredit se zove posestni kredit. Teženje kmetov in nekaterih vlad gre na to, da se postavno zapreči, da bi se tirjatve tega kredita najenkrat iztirjati smele, ampak da bi se le v manjših svotah, amortizacijskih delih plačevali, katere kmetija lahko plača iz pridelkov, ker drugače gre kos zemljišča na prodaj. Tu bo morala država sama kaki kmetijski kreditni institut osnovati.

Dalje rabi kmetija kredit za zboljšanje zemljišč, nove nasade, spremembe rejne živine itd., za stavbe novih hlevov, podov, sušilnic, čebelnjakov. Kar se za to zboljšanje uporabi denarnih sredstev, se tudi ne vrne v enem letu, zboljšanja se le kažejo čez leta, stavbe imajo služiti več rodovom. Tudi ta kmetijski kredit zahteva, da se ne sme hkrati napovedati, ali v kratkem plačati, tudi isti mora imeti amortizacije, če neče kmetiji škodovati. Torej tudi g'ede uravnave tega kredita mora država ustopiti. Slednjič rabi kmetija sproti za letno obdelovanje, kmetovanje, dosti kredita. Ta kredit se lahko plača, če ni nesreče, v istem letu jeseni. Ta kredit se zove gospodarski kredit. Ker so v novejšem času dolgovi kmetij velikansko narasli, se je od raznih stranij, — pri nas v Avstriji le od strani državljanov samih — državne vlade so doslej v tem vprašanju roke križem držale — mislilo na odpomoč proti kmetijski zadolžitvi.

Na Nemškem se že dolgo časa in tudi državne vlade s tem vprašanjem bavijo in so vlade že dosti tudi dejansko storile z državnimi kreditnimi instituti; tam imajo tudi dobre kmetije in so vsled tega tudi meščani ter fabrikanti in njih delavci na boljšem. Nemška kmetija pa je danes uzorna in le češka in francoska se ji moreti prispodabljati. Tam tudi država s svojimi velikimi denarnimi močmi stori, da posestni kredit kmetu ne pride pre-

drag in da ga le-ta ne požene izpod strehe. Ravno tako tudi skrbi za kredit zboljšanja, melioriziranja. Glede gospodarskega kredita pa so tam posojilnice po sistemu Schultze-Delitzsch in Raiffeisn. Oba sistema imata podlago zadružnega jamstva vseh udov posojilnice. Schultze-Delitzscheve posojilnice razdelijo dobičke mej ude in imajo le trgovinske koristi v mislih. Raiffeisnove zahtevajo, da se dobički obrnejo v občni blagor, bodi da se bukarne osnujejo, ali zadrage za nakup kmetijskih potrebščin obrnejo. Schultze-Delitzscheve posojilnice se ne brigajo za to, za kaj se kredit išče in one delajo za veliki okrog. Raiffeisnove so osnovane za manjši okrog kake občine, voditelji teh posojilnic imajo gledati na to, če je kdo res vreden kredita kot kmet, če je trezen gospodar. Te posojilnice so po začetniku istih, — ki je velevažno knjigo o kmetiskem gospodarstvu spisal — le za mali okrog kmetij ustanovljati in imajo skrbeti za to, da se kmet privadi k varčljivosti, k rednemu gospodarstvu v stroških in prejemkih in imajo tudi kmete gospodarsko družiti pomagati, da si, če je že kaj denarja v posojilnici, osnujejo zadrage za nakup kmetijskih potrebščin, za snovanje mlekarskih zadrug in prodajalskih. Pod očmi vse občine se odpletava delo teh posojilnic in so posebno za srednjega in manjšega kmeta snovati. Na Nemškem so te Raiffeisnove posojilnice na kmetih spodrinile Schultze-Delitzscheve in dobro uspevajo. Posamezne manjše posojilnice so zdržene v kako zvezo posojilnic tako, da si mej sabo pomagajo. Na Nemškem imajo od leta 1895. centralno zadružno kaso, katero država z denarjem podpira in ki ima nalog, vsem posojilnicam, obrtnikov in kmetov na pomoč priskočiti. Na Nemškem se dela v takih posojilnicah že od leta 1850. V Avstriji — tukaj smo zmeraj za več let nazaj — se je začelo s temi posojilnicami šele leta 1885. Na Slovenskem je bila prva zadružna posojilnica, ki je tudi kmetijo v svoj delokrog jemala, metliška posojilnica z neomejenim poroštvom. Danes bi že veliko belokranjskih posestev bilo v tujih rokah, če bi te posojilnice ne bilo. Seveda so ljudje jemali denar od nje, da odpotujejo v Ameriko, ko so vinogradi propali, ali v Belokrajno je prišlo veliko stotisoč goldinarjev iz Amerike in so se tako posestva rešila. Škoda je le ta, da danes Belokranjec rad doma ne ostane, danes je malo moštva doma. Ženske pa ne morejo trdnega kmetijskega dela same opravljati. Pa vsaj toliko je dobro, da so zemljišča še v rokah belokranjskih rodov in so se parcelirane grajščine (prodalo se jih je na drobno v zadnjih 10 letih več) kupile z ameri-

kanskim denarjem po kmetih. Ta Belokrajina je pa menda jedini slovenski kraj, kjer je izseljevanje vsaj to dobroto imelo, v drugih ne. Pa kmeta vendar ni doma in nekdanj najlepši ljud, ta pameten, močan, lep Belekranjec hira telesno, pohabljen pride domu. Mlajši pa zopet odhajajo. Dosti jih ostane v Ameriki. Stalnega bivanja in kmetovanja nij.

Slovenci imamo zdaj hranilnice, posojilnice po Schultze-Delitzschevem sistemu in Raiffeisnu. Leta 1896 jih je bilo v Cislajtani 1018, danes jih je menda že čez 3000. Vladni možje se tudi že v Avstriji za kredit kmeta brigajo in vlade pomagajo osnovati zadružne posojilnice. Če tudi kaj z denarjem, se ne vé. Vobče se pri nas vprašanja kmetije pretresavajo še le v zadnjih desetletjih. Na Nemškem se to že 50 let dogaja. Tam je tudi država stvar urejala poleg zasebnikov, občin in zadrug. Glavno vprašanje pa je v vsem tem, ako se sme kmeta tako zvezati, da se ne more ganiti, da ne more kmetije prodati, ali kak kos od nje, ako se naj kmet pod jerobstvom drži in zopet ukuje tako, kakor je bil pod jerobstvom grajske in cerkvene gospode. Stem bi se mu odvzela vsa lastna odgovornost, vse prosto gospodarjenje in boljše glave, boljše kmetijske moči ne bi mogle priti do zemljišč, če bi bilo z omejenjem kredita, proste prodaje zemljišč, podedovanja, vse zaprto. So grajščaki, so duhovniki, ki tako zvezanje kmeta želijo. Na drugi strani se pa pravi, da se pridobitve novega gospodarstva in življenja, katero zovemo liberalno, ne smejo zavreči, one so se iz gospodarskega in družnega življenja omikanejših narodov izcimile ter svetu podale današnji velikanski razvoj mašinelnega dela, podale vse tehnične in druge iznajdbe. Brez tega liberalnega dela bi še ves svet v cokoljah hodil. Če bo kmet svoje kreditne posle pod kontrolo policaja storiti imel, potem bo policaj mu smel tudi v skledo pogledati. Če se kmetu odvzame lastna odgovornost, vzamejo se mu vse čednosti in vrline, ki kmeta delajo toliko važnega v narodovem gospodarstvu. Komaj je malo glavo po koncu dvignil in že bi se ga rado pripognilo.

Pri nas na Slovenskem imamo te dve vrste teženja. Farovski želijo zvezanost kmeta, liberalci prostost. Farovski odpirajo kmetu v vsaki vasi posojilnice in štacunska konsumna društva, liberalci so pred farovskim osnovali posojilnice, hranilnice, ki tudi z amortizacijo, t. j. s plačevanjem posojil v manjših svotah plačilo kmetu olajšati hočejo. Zraven tega se liberalci držijo kmetijskih družb, iste podpirajo ter hočejo pred vsem s kmetijskimi in drugimi

šolami priti do boljšega kmeta. Če te podlage nij, je vse drugo v našem času zastoj. Povedali smo, v kakem stanu se nahaja kmetija na Slovenskem, povedali tudi, kaki so v gospodarskem oziru veleposestniki in meščani ter da nimamo fabričnega dela.

Bralci ste razvidili iz vsega, da je za Slovence težavno, se odločiti za gospodarenje, ki je le mogoče v bogato vsestransko razvitih deželah, sprevideti pa je to jedno, da je kar znanprej zoperstaviti se proti še hujšemu zadolženju našega kmeta. Farovške posojilnice dajo denar, če le dobijo količjak jamstva. Odrpli so stem našemu kmetu na stečaj vrata do zapravljenja. Lahko rečemo, da je polovica teh posojilničnih dolgov nepotrebnih. Polovica kmetov jemlje posojila na menjice, ali navadne zadolžnice, ko vedo, da jih ne bodo mogli plačati iz letnih gospodarskih pridelkov. Nebroj tožb in eksekucij je posledica teh dolgov in nazadnje, ker je že navadni zemljiščni kredit več ko nad polovico izkoriščen po intabuliranih hranilničnih, posojilničnih posojilih, pride do tega, da se kmetiška zemljišča na drobno razprodajo. Kupci navadno zopet posojila za plačilo kupov iščejo. Srednje kmetije tako razpadajo, bajtarstvo se množi. Premakljivosti, barmega blaga, ki bi bil za rubiti, dosti srednjih naših kmetij nima, kaj šele manjši kmet. Komaj, da je fundus kaj vreden in popolen. Te posojilnice pa bi morale le stem računati, da kmet iz pridelkov dolg poplača, hipoteka ne sme nastati. Zato v dosti slov. krajev z eksekucijo na kmetove premakljivosti nič nij opraviti in se mora draga eksekucija na zemljišče zaradi najmanjše tirjatve vršiti.

Izseljevanja Slovencev je pogubno za naše kmetije. Ali posojilnice to izseljevanje olahkočijo; dobi se pri njih denar za potovanje in če je ta ovira odstranjena, potolaži se že otožnost, da se je treba ločit od doma ter žene in otrok, ali mej nezakonskimi otožnost, da se domačija zapusti. Je žalostno, če naš starejši kmet že sam sinu reče: pojdi v Ameriko, denar ti dobim v posojilnici, boš kaj zaslužil! In to nahajate lahko pri nas vsaki dan.

Politični pregled.

Državni zbor. V zadnjih sejah poslanske zbornice se je vršila silno zanimiva in silno podučna razprava. Šlo se je za razne predloge, ki so vsi merili na to, naj se spremene veljavne postavbe glede duhovništva v tem smislu, da se ne bo moglo več v cerkvi vtikati v posvetne zadeve in da se omeji pomnoževanje menihov, ki nič ne delajo, zato pa na stroške ljudstva prijetno in udobno žive. Pri tej razpravi so jih klerikalci enkrat pošteno slišali. Različni govorniki so razkrinkali nezaslišano počenjanje klerikalcev in pokazali, da je klerikalizem največji sovražnik vsacega ljudstva, prava nesreča za narode, ker jih gospodarsko in нравno uničuje. V tej važni razpravi je imel velik govor tudi slovenski poslanec dr. Tavčar.

Zoper Pruse se je začelo v Galiciji veliko gibanje in sicer zaradi živinsko surovega postopanja Prusov proti tistim nesrečnim Poljakom, ki žive na Pruskem. Prusi poljskih otrok še moliti ne pustijo

v svojem jeziku. Ker se v neki šoli poljski otroci niso hoteli učiti krščanskega nauka v nemškem jeziku in ker niso hoteli peti pesmi »Jaz sem Nemec«, češ, mi smo Poljaki, so bili kruto kaznovani. Po odredbi šolskega oblastva so bili dečki tepeni s korobačem tako, da jim je meso od stegna letelo. Deklice so bile po prstih tepene, da jim je kri curkoma lila izpod nohtov in so nekaterim morali prste odrezati. Ker so se stariši zaradi tega spuntali, so bili grozovito obsojeni. Neka žena, ki je pred šolo razgrajala, je bila obsojena na dve leti težke ječe. Vsled tega je nastala mej Poljaki silna jeza na zverinske Pruse in je prišlo v raznih mestih do velikih izgrediv, a tudi v državnem zboru jih bodo Prusi še slišali.

Vojna v Južni Afriki. V zadnjem tednu so bili Angleži zopet na treh krajih pošteno tepeni. Bitke sicer niso bile velike, a pokazale so vedar, da se Buri še vedno jako vrlo drže.

Dopisi.

Iz Slov. Štajerskega. Večinoma od duhovnov ustanovljeni konsumi slabo uspevajo. Pred tremi leti ustanovljeni konsumi so večjidel do vrata zadolženi, zadnji čas osnovani pa od kmeta zahtevajo, da bi blago v konzumih plačeval veliko dražje, kakor pri trgovcu; kmečke pridelke v zadrukah pa vredneje prodajal. Zadolženje, drago plačevanje nučnih potrebščin in zmetavanja kupa pri svojih pridelkih samoumevno kmetu še **nikdar ni pomagalo, temveč propad** le pospešuje. Neustrašeni »Rodoljub« je kmečke interese vedno zastopal in zagovarjal, radi tega se pa sedaj gotove osebe v njega zaletujejo; mi pa dotičnikom kličemo, da je boljše, če bi se svojega poklica vestno držali; namesto zdražb, pa raje naj mir in zastopnost pospešujejo.

Iz Amerike. Dragi mi »Rodoljub!« Sprejmi par vrstic v svoje predale, da vidijo slovenski klerikalci, kakšni klerikalci so tukaj v Ameriki. Klerikalni časniki zmeraj pišejo, kako je vera v nevarnosti. Seveda je v nevarnosti, pa jo klerikalci v nevarnost devljejo. Tako se pobožne delajo, pa je ni nedelje in zapovedanga praznika Gospodovega, da bi klerikalci ne šli delati. Zadosti je velik praznik vseh svetnikov dan, ki je dan molitve za duše v vicah. Tisti kateri so bolj pobožni, so šli delati, jaz sem pa naprednjak, pa nisem šel delati, sem šel k maši v eno uro oddaljeno mesto in sem molil za duše ranjih v vicah. Šlo je tudi nekaj klerikalcev, pa čisto malo; pa kaj jim koristi, ker so samo zato šli, da so se napili, da so potlej razgrajali in preklinjali, kar se vendar ne spodobi za omikanega kristjana na tak sveti dan tako razgrajati in nečiste pesmi prepevati in še med drugimi narodi, ki pravijo, kako je neolikan avstrijski katoličan. Zdaj pa premislite, dragi naprednjaki, kdo vero bolj v nevarnost devlje ali klerikalci, ki vsako nedeljo in vsak praznik Gospodov delajo in vero za par centov prodajajo, ker ni nikoli njih nenasitljiva bisaga polna, ali jaz in še več drugih liberalcev, ki praznujemo nedelje in praznike. Drugi

pot bom še kaj več pisal o naših klerikalcih, kako vero v nevarnost devljejo. — Neodvisen liberalce.

Domače in razne novice.

Potrjen zakon. Cesar je odobril od deželnega zbora kranjskega sklenjeni zakon glede preložitve okrajne ceste mej Bršljinom in Prečno.

Razprava o klerikalizmu v državnem zboru, pri kateri je bil klerikalizem v vsi svoji politični in нравni pogubnosti razkrinkan, je končana. Nujnost dotičnih predlogov je bila sicer odklonjena in kaj drugega tudi nihče pričakoval ni, ali že to je jako značilno, da je bila nujnost odklonjena samo vsled tega, ker so iz taktičnih nagibov proti nji glasovali ali se glasovanja vzdržali tudi taki poslanci, ki se z bistvom teh predlogov sicer popolnoma strinjajo. Ta razprava je velicega političnega in kulturnega pomena. Silne, uničujoče obtožbe, ki so bile v tej razpravi izrečene proti klerikalizmu in razkritja o njegovem bistvu ne morejo ostati brez dobrega in trajnega upliva na prebivalstvo. S to razpravo se je cerkveno politično vprašanje postavilo mej prve zadeve, katere ima rešiti naša država, tik poleg narodnostnega vprašanja. Pokazalo se je, da spada mej najbolj pereče vseh javnih zadev in da to vprašanje ne pride več z dnevnega reda, dokler se ne dožene v smislu pravičnosti in z ozirom na javni red ter na gmotne, politične in kulturne interese vsega prebivalstva. Da zahteva to tudi korist slovenskega naroda, pokazal je neustrašni govor dr. Tavčarja, kateri je naredil največji utis, tako da je vsa zbornica govorniku viharno pritrdjevala. Naše klerikalce je ta govor silno razkačil, tako da so onemogle jeze postali božjastni. »Slovenec« je o tem govoru priobčil že dva članka, v katerih kar besni, iz katerih pa je tudi spoznati, kako dobro čutijo klerikalci veliki pomen dr. Tavčarjevega govora. Naši klerikalci so imeli doslej kaj prijetno stališče. V »Vaterlandu« in v »Reichswehr« ter v »Reichspost« so napredno stranko in njene može lahko črnili in obrekovali kakor so hoteli ter slikali naše razmere kakor je njim kazalo. Tem potom so celi državi, in zlasti merodajnim vladnim krogom na Dunaju, kranjske razmere predstavljali v taki luči, kakor je bila v korist klerikalcev, a cesar po rečenih listih niso dosegli, to so zanje opravili njihovi prijatelji nemški klerikalci. Zdaj pa je cela država iz govora dr. Tavčarja izvedela, da razmere v naši domovini niso take, kakor jih slikajo klerikalci, da so klerikalci pri nas ustanovili strahovlado najhujše vrste, kakršna bi bila v kaki nemški kronovini popolnoma nemogoča, in da se napredna stranka tem razmeram iz najplemenitejših nagibov upira. Prav zato je znameniti govor dr. Tavčarja zaslužno delo in smemo upati, da bodo merodajni krogi v prihodnje o kranjskih razmerah imeli boljše sodbo, kakor doslej.

Politikujoči nunc vzrok velike nesreče. Župnik v Podbrdu je hotel biti na vsak način pravočasno na Grahovem, da bo vodil svoje ovce. Naročil je iz Grahovega voz, ki je res odšel ob 4 uri zjutraj proti Podbrdu. Ž njim se je vozil neki odposlanec podjetnika Cecconija. — Silni nalive je napolnil Bačo tako močno, da je na

nekaterih krajih cesto odnesla. Voz je zalezel v tak odplavljeni del in v deročo vodo — ki je odnesla voz in konja. Našli so vse mrtve. — Ko so slišali nunci na volišču govorico o nesreči, so začeli takoj pobožno agitovati: »Vidite kazen božjo. Šli so po liberalce v Podbrdo. Prst božji ne počiva!« — Ko so pa slišali, da je šel voz po župnika, so seveda utihnili. V tem slučaju pa ni ta slučaj posledica jeze božje nad — nesramnostjo farovške brezobraznosti.

Draga zabava. Doslej smo vedno mislili, da misijoni nimajo drugega namena, kakor razvnamati in razpihovati v ljudstvu verski fanatizem, ali sedaj vidimo, da ima razen tega tudi še drug namen, izprešati iz ljudstva veliko denarja. Dokaz za to smo dobili iz Srednje vasi v Bohinju. Zadnjič smo priobčili klatvrno opravičevanje kaplana Oblaka glede škandaloznega načina, kakor se je polastil hranilničnih knjižic slaboumne Mine Odar. Zajedno s tem opravičevanjem pa smo dobili tudi »izjavo« srednjevaškega župnika g. Mat. Zarnika. V tej izjavi piše g. Zarnik: »Mala svota, ki se je med farani nabrala, ni znašala niti petine vseh stroškov, ki so bili za naš misijon l. 1899. Ti prostovoljni darovi faranov in svota 600 kron, katere je darovala Mina Odar izpod Studova, so se vporabili do zadnjega vinarja, pa je še zmanjkovalo. Zakaj upoštevati se mora, da je bilo treba plačati hrano, postrežbo, dolgo vožnjo misijonarjev, spovednikov, novi misijonski križ in vse, kar se potrebuje pri taki priložnosti«. — Ta je lepa! Za misijon se je nabralo vsaj 400 K med farani, 600 K je dal Oblak iz denarja Mine Odar — in še nišo bili pokriti stroški za nekaj menihov, ki so obljubili večno siromaštvo. Tak misijonek velja tudi čez tisoč kron! To je ogromna svota in v nobeni primeri z delom, ki ga opravljajo »misijonarji«. Ako se uvažuje, da ima ljudstvo že itak strahovite stroške za cerkev, se mora reči, da je naravnost brezvestno, pošiljati nad to revno ljudstvo še najnepotrebnejše ljudi na svet, te misijonarje. Posvečevali bomo odslej tem »misijonarjem« večjo pozornost in prosimo somišljenike, naj pazijo in nam naznanjajo, za koliko denarja se s temi misijoni ljudstvo odere.

Pri sodnji v Idriji bil je dne 22. t. m. obsojen kapucinec iz Sv. Križa na 24 ur zapora, ker je bil ovaden, da je be-
račil v idrijski okolici zeljnate glave.

Mrtva roka. Graščino Zaloško pri Novem mestu z veliko opekarno kupili so — kakor se po Novem mestu govori — od grofice Thurn-Valsassina — očetje trapisti za 160.000 kron. Le tako naprej in kmalo bo vse naše veleposestvo v — mrtvi roki. S tem pa tudi deset veleposestniških deželnozborskih in dva državno-zborska mandata.

Nov petelin. V Št. Vid nad Ljubljano pride mesto kaplana Erkerja — kaplan Žužuk iz Dolenje vasi pri Ribnici. V škofiji imajo, kakor je neki odslovljenec izdal, — poseben indeks o bojevitih kaplanih! Kadar kje enega odvzamejo, pa zamaše luknjo brž z drugim. Za Kočevje je bilo več kompetentov, modrih župnikov, ali vzlic temu je Erker postal kočevski dekan, Žužek pa šentvidski kaplan!

»Slovenski List« radi častikraje zopet obsojen. V svoji 36. letošnji številki prinesel je ta smrdljivi duhovniški

list, dopis iz Škofjeloke, v katerem je napadel na nečuten način dobro ime ranjcega, že pred desetimi leti zamrlega Matēja Pirca, bivšega trgovca in večletnega župana v Kranju. Očital je pokojniku, da je ostal še po smrti v tako žalostnem spominu, da marsikoga začne ščipati, ko sliši ime Pirc. Potem pa je napadel še posebej g. Cirila Pirca, trgovca in deželnega poslanca v Kranju, češ, da je še slabši od očeta. Radi tega nečutenega sramotjenja dobrega imena ranjcega, ki si je, — kakor znano, kot župan kranjski stekel za občino mnogo zaslug — predlagali so njegovi otroci, proti takratnemu uredniku kazensko preiskavo zaradi pregreška zoper varnost časti. Poštenjakoviči okoli »Slov. Lista« so se pa, kakor vselej, kadar se jim stopi na prste — zopet potuhnili. V obrekovanju pravi mojstri, so ob enem največji strahopetci, kadar se jih pokliče na odgovor. Srečnemu naključju imajo se zahvaliti, da so za sedaj utekli zasluženi kazni. Takratni novi odgovorni urednik Franc Podržaj, črkostavec v »Zadružni tiskarni«, je namreč, — kakor so potrdile priče — šele v zadnjem trenutku, ko je bil stavek že z stroju, prevzel za dotično številko dvomljivo čast odgovornega urednika »Slov. Listu« ter je po pričah dokazal, da lista preje ni bral. Ko je list izšel, odložil je tudi Franc Podržaj odgovorno uredništvo in je na njegovo mesto stopil sedanji odgovorni urednik, Štefė. Ker se torej Francetu Podržaju ni moglo dokazati, da je vedel za vsebino stavka — predlagali so tožitelji, da naj se kaznuje v smislu tiskovnega zakonika radi prestopka zanemarjenja dolžne paznosti kot odgovorni urednik. — V razpravi ga je sodišče spoznalo krivega in obsodilo v primerno denarno globo in v povračilo pravnih stroškov.

»Unio catholica« nas je razveselila z dopisom, kateremu smo se toliko bolj smejali, ker vemo, da pridejo v kratkem na dan stvari, ki popolnoma potrde naše mnenje o tej zavarovalnici. Dopis se glasi: V številki 45 Vašega lista z dne 14. novembra t. l. nahaja se notica pod naslovom »Konec katoliške zavarovalnice«, katera nas prisili na podlagi § 19. tiskovnega zakona Vas pozvati, da priobčite v prihodnji številki Vašega lista nastopno zavrnitev: Ni res, da je c. kr. vlada ukazala, da mora vzajemna zavarovalnica »Unio catholica« svoje poslovanje ustaviti in se raziti, torej so tudi s to notico združena izvajanja neresnična. S spoštovanjem Osrednje ravnateljstvo zavarovalnice »Unio catholica« — Kalbermatten.

Blamirani klerikalci. Iz Idrije se nam piše: V petek napravilo je tukajšnje cecilijansko društvo svojo vsakoletno veselico. Ne omenjali bi te veselice v tem listu, da se ni ob tej priliki zopet pokazalo klerikalno hinavstvo. Po zadnjih volitvah, in posebno radi pisave »Slovenskega Lista« proti našemu meščanstvu in uradništvu bi vsakdo pričakoval, da se isto ne bo vabilo na to klerikalno veselico. Temu pa ni bilo tako. Predsednik cecilijanskega društva, dekan Arko, poslal je vabila vsem društvom, vsem uradnikom in sluga je z vabilno polo obletal vse hiše naprednih meščanov. Značilno je, da je poslal sodnijskim in davčnim uradnikom le nemško vabilo, nemški je bilo povabljen tudi pazniško bralno društvo. In da je bilo vreme isti večer zelo lepo,

vendar je g. Arko zastonj čakal našega meščanstva in še posebej uradništva, izmed katerega so le štirje posetili to veselico. Prejšnja leta bila je ta veselica vedno najbolj obiskana. Naše razumništvo pa je letos določno pokazalo, da ne mara za družbo katoliškega duhovnika, ki se je proti svojemu prepričanju ponižal pred, od njega že tolikrat zaničevanimi socialnimi demokrati. Iskreno čestitamo našim g. uradnikom in naprednemu meščanstvu na tako odločnem koraku, kateri naše klerikalce toliko bolj peče, ker se je ravno s to veselico nekako hotelo vjeti uradništvo za prihodnje občinske volitve. No, spodletele jim je imenitno. Pa tudi drugega občinstva ni bilo mnogo na veselici, dokaz, da se je velika ljubezen do gosp. Arkota že precej ohladila. V Idriji se politično mišljenje menja čez noč, in ne bo dolgo, ko Arkotu vse njegovo hinavstvo ne bo prav nič pomagalo, da bo izgubil poslaniški stolec rad ali nerad. Vemo, da ta velika blamaža ni zadnja in imeli bode, g. poslanec, še mnogo neprijetnih ur! To še začetek ni!

Ustanova za umirovljene učitelje. Umrli vladni svetnik gospod Ivan Mahkot je zapustil 4000 K v namen, da se napravi ustanova za umirovljene revne ljudske učitelje kranjske. V prvi vrsti se je ozirati na tiste učitelje, ki so vsled bolezni šli v pokoj, predno so dovršili 10 služenih let, potem na take, ki so vsled bolezni šli v pokoj, predno so dovršili 40 let službovanja in končno sploh na umirovljene učitelje, ki so vsled bolezni ali iz družih vzrokov v veliki stiski.

Slovenski mecen, g. Fr. Kalister, je v Trstu umrl.

Požar v Volavljah je povzročil 5000 K škode, a zavarovana so bila pogorela poslopja le za 2000 K. Požar je nastal vsled neprevidnega ravnanja z lučjo.

Samomor. Iz Krškega se nam piše: Dne 21. t. m. se je posestnik Vincenc Roštaher iz Gorenjega Pijavskega s puško ustrelil v glavo. Vzrok je bil vedni prepir z ženo. Mož je zapustil troje, še ne čez 10 let starih otrok.

Utopljenca so našli v potoku pri Toplicah kraj Zagorja. Mož, tovarniški delavec Ferdinand Lanegger, je najbrž v pijanosti padel v vodo.

Aretovan notar. Suspendirani notar dr. Anton Riegler v Gradcu, 70 let star mož, je bil v soboto aretovan. V njegovi blagajni manjka 320.000 K tujega denarja.

Loterijske srečke.

Gradeo, 23. novembra.	44, 22, 63, 52, 67
Brno, 27. novembra.	26, 83, 60, 80, 22
Dunaj, 23. novembra.	46, 12, 20, 83, 2
Praga, 20. novembra.	26, 20, 3, 85, 34
Lino, 16. novembra.	59, 33, 6, 5, 19
Trst, 16. novembra.	32, 39, 27, 76, 25

Tržne cene v Ljubljani

23. novembra 1901.

	K	v		K	v
Pšenica, 100 kg	19	—	Špeh povojen, kgr.	1	60
Rež, "	15	—	Surovo maslo, "	2	—
Ječmen, "	13	20	Jajce, jedno, . . .	8	—
Oves, "	16	—	Mleko, liter . . .	20	—
Ajda, "	14	—	Goveje meso kgr.	1	30
Proso, "	16	—	Telečje "	1	30
Koruza, "	13	40	Svinjsko "	1	50
Krompir, "	4	20	Koštrunovo "	80	—
Leča, lit.	20	—	Piščanec . . .	1	30
Grah, "	50	—	Golob . . .	40	—
Fižol, "	30	—	Seno, 100 kilo . .	6	—
Maslo, kgr.	2	40	Slama, "	6	—
Mast, "	1	50	Drva trda, kifr. .	9	20
Špeh svež, "	1	30	" mehka, "	6	—

E. Schmarda

oblastveno potrjena

potovalna pisarna

v Ljubljani

Dunajska cesta št. 6 (v Šobrovi hiši).

Izdaja vozniških listkov tu- in inozemskih železnic, in sicer listkov za navadne vožnje, za vožnjo tja in nazaj, za okrožna potovanja, priredi tudi romarske vlake itd.

Izdaja vozniških listkov za vse razrede v Avstriji konc. franc. parobroda „Compagnie Générale Transatlantique“ v Parizu katerega parobrodi vozijo naravnost brez prelaganja **iz Havra v New-York**.

Vozi se iz Ljubljane čez Trbiž-Beljak Inomost-Buchs-Basel-Pariz-Haver. — Parobrodi vozijo 6 do 8 dni čez morje.

Najkrajša in najhitrejša proga iz Evrope v Ameriko. — Izvrstna hrana in postrežba na ladiji.

Zobozdravniški in tehnični atelje.

Ruvanje zob z kloretilom, duškovim oxydulom, (Lustgas) itd.

Plombe iz zlata, porcelana, in drugih sredstev.

Zlate krone in spon, **zobovja** in kavčuka, aluminija in zlata. (2117—1)

Zobozdravnik

Dr. Rado Frlan,

Ljubljana Špitalske ulice št. 7. I. nadstr. Ordinacija od 9—12. dopoldne in od 1—6 ure popoldne. Za uboge brezplačno ruvanje zob od 8—9. ure zjutraj.

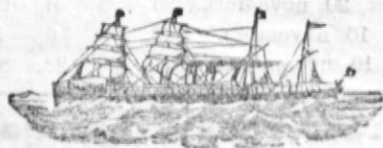
Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mostni trg.

Red Star Line, Antwerpen

v Ameriko.

Prve vrste parobrodi. — Naravnost brez prekladanja v New York in v Philadelphijo. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladiji. — Nizke vožne cene.

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel, na Dunaji ali (1115—20)

Ant. Rebek, konc. agent v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 34.

Odgovorni urednik Valentin Kopitar.

Dizitnice in kuverte s firme

priporoča

„Narodna Tiskarna“ v Ljubljani.

Doktorja pl. Trnkóczyja

že mnogo let izvrstno preskušena zdravila, redilna in dietetična sredstva, priporočena v stotinah zahvalnic, priporoča in razpošilja

lekarna Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko.

Najceneje se debivajo, če se naroča po pošti v tej lekarni, odkoder se ta zdravila vsak dan takoj pošiljajo na vse strani sveta s povratno pošto s poštnim povzajem, tudi celo samo en komad z natančnim rabilnim navodilom.

Za štedljive gospodinje, dojenčke, otroke, nervozne, okrevajoče, slabotneže, malokrvne, bledične, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namesto brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja Dr. pl. Trnkóczyjev

Kakao sladni čaj priporoča kot tečno, krepično, zdravo in najceneje hranilno sredstvo. Bolje kot sladna kava. Zavojček (1/4 kile vsebine) 40 h, 14 zavojčkov samo 5 K.

Dalje se priporoča: Doktorja pl. Trnkóczyja

Želodečne kapljice. Izborno sredstvo za želodec. Deluje pomirjujoče, krepično, boleš utešujoče, tek vzbujajoče, čisti želodec in pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Kroglice, odvajalne, želodec čistilne. Odvajajo blato brez vseh bolečin, kakor se to lezni, ki morejo nastati vsled zapehe, napenjanja itd. Škatla 42 h, šest škatlic 2 K 10 h. — Pocukrene kroglice. Škatla 80 h, tri škatle 2 K.

Prsni, pljučni in kašljek sok ali zeliščni sirup, prirejen z lahko raztvarljivim apnenim železom, utešuje kašelj, raztvarja sliz, lajša bol in kašelj, vzbuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol tucata 5 K. (24—20)

Drgnilni ali udov cvet (Gichtgeist) priporočljiv je kot boli utešujoče, lajšajoče drgnjenje v križu, rokah in nogah, kot novo poživlajoče drgnjenje po dolgem hodu in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

Varstvena znamka.

pripravke za živino.

Tinktura za kurja očesa, preskušeno sredstvo proti boleznim kurjim očesom, bradavicam, roženici, žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je treba s priloženim čopičem bolno mesto zgolj namazati. Steklenica 80 h, šest steklenic 3 K 50 h.

Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev itd. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na doktorja pl. Trnkóczyja redilne

Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri kravah, volih in konjih. Že blizu 50 let z najboljšim uspehom uporabljevan, kadar krave nočejo žreti, in da se zboljšuje mleko. Zavojček z navodilom glede uporabe 1 K, pet zavojčkov samo 4 K.

Praščičji redilni in krmilni prašek. Varstveno in dietetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in toščice. Zavojček 50 h, pet zavojčkov samo 2 K.

Pozor! Ta praščičji prašek in kakao sladni čaj dobite tudi v vseh prodajalnicah, ali pa naravnost pri meni po pošti

Varstvena znamka.

Stanje hranilnih vlog: Rezervni zaklad
15 milijonov kron. nad 300.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska na Mestnem trgu

zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4 od sto ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem. (1856—13)

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice. Poštno-hranilnične sprejemnice se dobivajo brezplačno.

Lastnina in tisek „Narodne Tiskarne“ v Ljubljani